

ПЛОВДИВСКИ УНИВЕРСИТЕТ „ПАИСИЙ ХИЛЕНДАРСКИ“
ФИЛОСОФСКО-ИСТОРИЧЕСКИ ФАКУЛТЕТ
КАТЕДРА „ЕТНОЛОГИЯ“

ВАСИЛ НИКОЛОВ КАРАДЖОВ

УСТНИ НАРАТИВИ НА ГРАДА – КОНСТРУИРАНЕ НА ОБРАЗИ

АВТОРЕФЕРАТ

**на дисертационен труд
за присъждане на образователната и научна степен „доктор“**

Област на висше образование
3. Социални, стопански и правни науки.

Професионално направление
3.1. Социология, антропология и науки за културата.

Докторска програма: „Етнология“

Научни ръководители:
проф. днк Мария Шнитер

проф. дсн Ивайло Дичев

гр. Пловдив, 2023 г.

Дисертационният труд е обсъден и предложен за защита на заседание на катедра „Етнология“ към Философско-исторически факултет на ПУ „Паисий Хилендарски“, проведено на 08.11.2023 г.

Дисертационният труд „Устни наративи на града – конструиране на образи“ е с общ обем от 317 страници (увод, три глави, заключение, библиография и две приложения). Библиографията включва 208 източника, от които 162 заглавия на кирилица и 46 заглавия на латиница; от тях 46 източника са интернет ресурси.

Състав на научното жури:

Външни членове за Пловдивския университет:

- 1. Доц. д-р Ирена Бокова**
- 2. Доц. д-р Валентина Ганева-Райчева**
- 3. Доц. д-р Вихра Баева**

Вътрешни членове за Пловдивския университет:

- 1. Проф. днк Мария Шнитер**
- 2. Доц. д-р Елица Стоилова**

Публичната защита на дисертационния труд ще се проведе на 16.02.2024 г. от ... ч. в ... с.з., Ректорат на ПУ „Паисий Хилендарски“.

Материалите по защитата са на разположение в Катедра „Етнология“.

СЪДЪРЖАНИЕ НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

1. Увод
2. Цел и задачи на изследването
3. Методология на изследването
4. Хронологични рамки на изследването
5. Структура на дисертационния труд

ПЪРВА ГЛАВА

ТЕОРЕТИЧНА РАМКА НА ИЗСЛЕДВАНЕТО

1. Устно разказвани наративи
 - 1.1. Устни форми
 - 1.2. Процеси на разказване
 - 1.3. Същност на наратива
2. Конструирание на градски образи
 - 2.1. Категорията образ
 - 2.2. Конструирание на образи
 - 2.3. Градски образи
3. Български изследователски контекст
 - 3.1. Фолклор и литература
 - 3.2. Градски изследвания
 - 3.3. Културна антропология
 - 3.4. Пловдивски градски наративен модел

ВТОРА ГЛАВА

ПРОСТРАНСТВЕНО КОНСТРУИРАНИ ОБРАЗИ НА ГРАДА

1. Образи на града като гледка от прозореца на дома

2. Образи на града, гледан през неговите улици
3. Образи на града в квартален мащаб
4. Образи на града, гледан от високо
5. Образи на града и околния свят
6. Обобщение

ТРЕТА ГЛАВА

ТЕМПОРАЛНО КОНСТРУИРАНИ ОБРАЗИ НА ГРАДА

1. Образи на града от детството
2. Образи на града в трудовия свят
3. Образи на града, породени от свободното време на човека
4. Образи на пловдивското време
5. Образи на града като звуков пейзаж
6. Обобщение

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

БИБЛИОГРАФИЯ

ПРИЛОЖЕНИЕ 1. Списък на разказвачите

ПРИЛОЖЕНИЕ 2. Теренни наративи

1. Увод

Промените в градовете, на прага на тяхната дигитализация и в очакване на последствия за човека от това, водят до предположения, че неговият личен свят, общностите, в които участва, и комуникацията между хората също ще се променят необратимо. Затова изглежда, че една „моментна“ снимка на човека в града, на неговите интереси и споделяния, на образите и представите му за своя град в края на първото десетилетие на 21. век е навременна и полезна. Тя се прави с помощта на два основни инструмента – устните градски наративи и конструиранияте градски образи.

В съвременността значимостта на разказването е намаляла и то е по-скоро начин на неформалното общуване. В предаването на информация, все по-често устните форми на комуникация се заменят с писмени, а писмените с дигитални, като за това огромна роля изиграват медии, интернет и социални мрежи. Всички тези трансформации и развитието с бързи темпове на технологиите и комуникациите правят навременно „старомодното“ събиране на устни градски истории в човешкия свят на общуване, вместо в дигиталния му вариант. Устните наративи са важен инструмент, през който могат да се разберат както индивидуалните практики, така и колективните подходи при представянето на важните събития, случки и места, които разказвачите избират да представят в собствените си наративи.

Образите на града също се променят. От една страна живите градове продължават своята урбанизация, разрастване и уплътняване на населението, което води до различен облик на града и необходимостта от бързото приспособяване на хората към новите градски образи. От друга страна технологиите позволяват образите да се запечатат в своя статичен, динамичен и дигитален вариант. Хората вече могат да снимат своя град и да го обяснят визуално, вместо да се налага да го разказват. Въпреки това, даването на думата точно на тях, дава възможност да представят обитавания град и своя личен град, което има своя принос. Представянето на подобни наративно конструирани образи е възможност да се запазят свидетелства за времето, града и хората в него. Образите на града на персонално и общностно ниво представят града такъв, какъвто е в мисленето, желанието и представите на хората.

Изборът на град Пловдив за провеждане на това изследване не е случаен. Това е град с хилядолетна история, която е оставила своите следи в градската тъкан от различни исторически периоди. Но това е и жив град, в който хората живеят, работят и се забавляват, а неговата култура и най-вече хора, успяха да го превърнат в Европейска столица на културата през 2019 г. Точно в този период са събрани устно разказани истории, които потвърждават съпричастност, положително отношение към него и дори нескрито пристрастие на хората към града.

Темата е актуална в бързо променящия се свят, в който живеем, и пребиваването на различни поколения в традиционни, модерни, постмодерни и дори хипермодерни общества, въпроси като тези какво се случва с човешкото общуване и разказването на истории и как развитието на градовете се отразява върху възприятията на хората, стават все по-актуални.

2. Цел и задачи на изследването

Дисертационният труд си поставя за цел да провери съществуването на пряка зависимост между устните наративи и градските образи, ролята на индивидуалното наративно участие на обитаващите градското пространство в оформянето на една колективна система на градска образност. Постигането на тази цел налага реализирането на няколко други по-малки цели, свързани с нея: теоретичен обзор, събиране на качествени теренни материали и приложението на избрания изследователски модел. Теоретичната част е необходима в изясняването на два от феномените, съпътстващи човека в пребиваването му в градска среда: първият от тях е наратива в частта на неговото устно изпълнение, вторият е образа и неговото градско измерение. Теренните материали са в основата на изследването. Това налага използването на етноложки качествени методи, чрез които да се събере разнообразна информация, която да покрие основни аспекти на градското живеене. На базата на всички събрани устни наративи, се анализира тяхното участие в конструирането на

градски образи, които се групират по общи характеристики и се типологизират. За реализацията на основната цел, е необходимо проучваният проблем да се насочи към две основни равностойни посоки. Първата е свързана с изследване на пространствата на града, които намират място в разказваните истории. В нея преобладаващите наративи представят човека в града и различните негови части. Втората е насочена към различни периоди от жизнения цикъл на човека и съответното време, в което тези периоди се реализират в града. В нея преобладаващо се разказва за града около човека.

Изследователският въпрос на дисертационния труд засяга проблема за взаимодействието между човека, градското пространство, времето, което прекарва в него, и начините, по които това се разказва. Това е нов и непопулярен изследователски проблем, който събира в едно изследователско поле градските феномени наратив и образ. В него се задават въпросите: по какъв начин устните наративи участват в конструирането на градски образи; как тези образи могат да се групират по сходна типология и какво е тяхното влияние при формирането на колективни възприятия и градска идентичност.

Изследването има за цел да провери няколко работни хипотези. Първата е свързана с наличието на градски явления на устно разказване на истории между хората и присъствието на града в тях. Втората хипотеза е свързана с наративно конструираните образи на града, съществуването на техните

обща характеристика и възможността те да бъдат типологизирани. Третата хипотеза е свързана с участието на всеки човек, с помощта на собствено конструирани образи на своя град, в изграждането на една колективна градска картина.

За постигане на основната цел на изследването и проверката на свързаните с нея хипотези, са поставени следните **изследователски задачи:**

1. Изясняване на процесите, свързани с човешката дейност, при която се случват устното разказване и мисловните конструкции.
2. Дефиниране, с оглед на целите на изследването, на основните работни понятия устен наратив и образ на града.
3. Типологизиране на образите на града и определяне на тяхното място в системата на градската образност.
4. Изясняването на ролята и участието на градското пространство в устните наративи.
5. Изясняване на ролята на времето като част от житейските наративи.

3. Методология на изследването

Настоящото изследване използва методологията на етнологията и културната антропология за провеждане на

теренните проучвания в град Пловдив. В него основното средство за получаване на информация е интервюто. Всички избрани разказвачи са записани при провеждането на стандартизираното персонално интервю „лице-в-лице“. Използвани са различни методи като наблюдение полуструктурирано интервю, наративно (или т. нар. повествователно) интервю и наблюдение.

4. Хронологични рамки на изследването

Хронологичните рамки, към които се придържа проучването, са обусловени от неговата специфика, в чиято основа стои събирането на устни наративи. В тях хората описват събития, случки, наблюдения и емоции от личния си живот, на които са били свидетели и в които градът има пряко участие или остава само като заден фон. Това определя изследвания хронологичен период в рамките на един човешки живот.

5. Структура на дисертационния труд

Дисертационният труд включва увод, три глави, заключение, библиография и приложения, с общ обем от 317 страници.

В увода са обосновани актуалността и значимостта на изследваната проблематика, определени са изследователските въпроси, целта и задачите, хронологични рамки избраната методология и структурата на изследването.

Първата глава е посветена на теоретичните основи на изследването. Представя се теоретичната рамка на настоящия дисертационен труд която се определя от двете основни фундаментални понятия Наратив и Образ, като резултат на човешката умствена дейност като устно изразяване на наративите и мисловно конструиране на образите.

В параграф 1. на Първа глава устно разказаните наративи са представени като устна и естествена форма на общуване и една от основните човешки дейности. Те се реализират в спонтанно и неофициално общуване, а тази естествена дейност се среща навсякъде, където човек среща други хора. Изследването на устната реч показва начините на говорене на хората, как построяват своя изказ, неговата структура и смисловите значения, които влагат в езика и разговорното общуване. Към тях са добавени процесите на разказване и тяхното развитие от словесно творчество на фолклора, традиционно разказване (Георгиева-Ангелова 2004), градско разказване до съвременните форми на разказване на истории, познати като *storytelling* и участието им в устната история. В края на тази част е въведен един от основните термини на дисертационния труд наративът, който в различни научни школи се разглежда в неговите разнообразни подходи в идентифициране, анализиране и употреби, обхванати в науката, наречена наратология. Промените в парадигмите на разказването, с промяната на човешкия живот и взаимоотношения, водят до различни интерпретации относно наратива.

От речта могат да се извлекат данни за езика и начина, по който индивидите използват съответната езиковата система в комбинация с умствена дейност, в резултат на което създават и интерпретират речта. Културата се отразява в значенията на думите, предавани от един човек към други хора, принадлежащи към дадена култура, а в процеса на социализация придобива комуникационен опит и може да се ориентира в света около себе си. А като феномен се съхранява в съзнанието на хората под формата на образи на реалността. От всички тези форми, аспекти и тълкувания на наратива, за целта на настоящото изследване е изведена дефиниция, според която *устният наратив е процес на разказване на истории или фрагменти от такива, които включват в себе си речева дейност, представляват културен феномен и са резултат на дискурсивна дейност, в която разказвачите представят себе си и своето място в заобикалящия ги свят.*

Наративният подход дава възможност за изясняване на връзката между личното и социалното, посредством изучаването на наративите използвани от човека за тълкуване на себе си, на своята биография и на заобикалящия го свят.

Параграф 2. на Първа глава е посветен на конструирането на градски образи. В началото е представено другото централно понятие в настоящия дисертационен труд, образа, който има много дефиниции и интерпретации, довели до различни концепции през човешкото развитие на идеите. Образът отразява

действителността, но това може да се случи по различен начин по отношение на две сфери: реалната действителност и процеса на мислене, което води до две различни интерпретации на *Образа като отражение* и *Образа като представа*.

Процесът на конструиране на образи е представен на основа на различните индивидуални способности за възприемане на информация и обработването ѝ в мозъка на човека. Тези дейности се наричат когнитивен процес, в който преживяванията могат да бъдат класифицирани като образи, а не като усещания или възприятия, ако се случват в отсъствието на конкретни стимули. От друга страна реалността е социално конструирана като непрекъснат процес на възникване, развитие и институционализация, и се отразява обективно в човешките възприятия като човекът и неговият социален свят си взаимодействат. (Бъргър и Лукман 1996).

Тази двойственост на образа се отразява в градовете, където неговите видими образи са в резултат на архитектура, планиране и градоустройство, или отразяват колективни представи на хората. Те са в резултат на комбинацията от неговите характеристики, отразени в съзнанието на хората, и са съставна част на други сложни и важни понятия като облик, имидж, репутация и бранд на градовете. Взаимодействията на проектираната сложна градска „машина“, която може да се проектира, построи, измери, картотекира, поправи и усъвършенства, и социалната структура, притежаваща свой

ритъм на живот, пулс и дух на мястото, образуват градска образност. В нея участие взимат и социологическите образи в които градът е концепция, свързана с градското социално пространство и колективната идентичност.

В образа на града като градивен компонент участва физическият облик на града, социалното пространство и участието на индивида в градския начин на живот и съпътстващите го социални отношения, връзки, култура, традиции, които изграждат многопластови градски структури на политическо, икономическо и културно ниво. Не на последно място образът на града е и част от феноменологичен процес, в който градът се вижда, възприема, запомня и изобретява. Тази комбинация от урбанистични отражения, социални процеси и феноменологични резултати позволява за целите на настоящото изследване да се дефинира: *образът на града е субективно изградено възприятие в съзнанието на човека, създадено на базата на облика на града, съществуващ в реалността, на личния опит, натрупан от човека при взаимодействието му с градската среда и социалното пространство, и на комбинацията от собствени и колективни стереотипи, представи и асоциации.*

Тези образи на града са един подходящ инструмент, с помощта на който на индивидуално ниво могат да се изяснят възприемането, оценката, ангажимента и привързаността на индивидите към своя град.

В параграф 3. на Първа глава са представени български изследвания, свързани с темите разглеждани в дисертационния труд.

Като се започне от фолклора и неговият интерес към промените в разказваческите традиции и техните съвременни форми на разказване като неприказната проза, поставена между приказките и речта на всекидневното битово общуване, ролята на разказването в себеизразяването от страна на отделния човек, и възможността през тях той да изрази своята идентичност. Словесното описание извежда на преден план индивидуалните чувства и преживявания, които обаче са свързани с локална култура и самоопределянето на индивида като част от нея (Ганева-Райчева 2004). Разказването е показано и в друга негова форма като обект на литературата, интересуваща се от неговата сказова повествователна форма, наративни силуети и гледна точка.

В този параграф са представени трите най-важни, от гледна точка на дисертационния труд, подходи в градските изследвания, свързани с градските наративи и градските образи на три различни български града – Русе, Пловдив и София, целящи да покажат колко важни са тези теми за градското познание и развитие. В тях се представят локалните градски специфики в създаването, опазването и представянето на градска памет, идентичност и начин на живот. И в трите случая това се търси и успешно намира в разказите, циркулиращи в градовете. В

първото е представен случаят на град Русе и създаденият българският градски модел (Ненов 2000). Второто е посветено на етносоциологическото проучване на града в преход, по примера на град Пловдив, където чрез наративизирането на личните житейски истории, хората не само обживяват градските пространства, а и поставят себе си в общата градска история (Златкова 2012). Третото проучване е осъществено в София като целта му е да се разгледа актуалният разказ за града и неговото възможно участие в разработване на визия за развитие на София в бъдещето. В областта на културната антропология, градовете се изследват спрямо тяхната с промяна на градските идентичности (Бокова 2007) или разделянето им на пространства на желание и желание за пространства (Дичев 2005).

Първа глава завършва с разработване на Наративен градски модел, който се основава на разгледаната теоретична основа и събира заедно различни градски наративи в една симбиоза на лични и градски пространства и темпоралности, които в своята комбинация предлагат възможност да се изяви градска идентичност, образите на града и неговата културна памет. Изкуството на паметта се свързва с пространството, а културата на спомена с времето (Асман 1997).

Втората глава е озаглавена Пространствено конструирани образи на града и представя конкретните пластове на конструирание на градска образност в пловдивския наративен модел – на нивата на гледка от прозореца на дома, уличен и

квартален мащаб, като вертикална проекция и като пространствени миграции от и към град Пловдив.

В **параграф 1.** на Втора глава са предложени *Образи на града като гледка от прозорецана дома.* Тук анализът на пространството и мястото му в градските наративи започва от най-ниското му ниво – това на дома на човека. Оттам става първият досег на индивида със заобикалящата го градска среда. Това е преобладаващо визуално, а резултатът е гледка от дома, която за едни е хубава и достойна за разказване, за други тя е твърде неприятна и говорят за нея със съжаление.

В **параграф 2.** на Втора глава са представени *Образи на града, гледан през неговите улици,* които се изявяват от следващото градско пространство, което е разгледано, на ниво улици. Те участват в живота на човека както с имената си и асоциациите, които предизвикват с тях, така и с обектите, които са разположени там, забележителностите, озеленяването и съседите. В мащабите на един голям град, улиците могат да бъдат както в хоризонтална проекция, така и във вертикална, под формата на стълбищата и асансьорите на даден блок. По градските улици се случва непосредственото общуване, което е съпътствано от детски спомени, срещи и общуване, разминаване и конфликти. Наративът, посветен на „моята“ улица, представя ежедневието на града, неговите човешки траектории и посоки в него, преживените емоции. В градовете са събрани, често на малко пространство, много непознати хора, а улиците или

градинката пред кооперацията и блока са едно от малкото места, на които могат да се срещнат и да общуват един с друг, за да изградят бавно и постепенно чувството за общност.

В параграф 3. на Втора глава са показани *Образи на града в квартален мащаб*, където е следващото пространствено ниво на града и това е кварталът, който в пловдивския градски случай често се споделя като махала. В него се създава своеобразна квартална или махленска идентичност, която присъства устойчиво в градските наративи. Кварталното пространство успява да запази своите силни влияния върху пловдивчани и макар че в текста не са представени всички квартални образи, наративното доказателство е валидно.

В параграф 4. на Втора глава са поставени *Образи на града, гледан от високо*, породени от пространството, в което градът напуска своята хоризонтална структура и се изкачва във височина. Градовете, които имат естествени (или изкуствени) височини, дават възможност на хората да ги видят от високо. Пловдивските хълмове са основен градообразуващ фактор. Издигнати над градската територия, те могат да се видят от най-различни части на града, но и доста извън него. Те са основни градски места, на които се случва животът на пловдивчани. Наративите, представящи града във височина, представят отношението на пловдивчани към тепетата, как те ги използват в ежедневието си живот, как ги обживяват и какво точно правят, когато ги посетят.

В параграф 5. на Втора глава са поставени *Образи на града и околния свят*, което е последното пространствено ниво, в което градът е разгледан като взаимодействие на хората с околния свят. Който най-често включва околните села, София и чужбина. Представените наративи, показват една отворена система на взаимодействия на града и външния свят. Срещаните в наративите миграционни траектории към и от Пловдив, го представят като добро място за завръщане и прекарване спокойно на свободното време. Тези лични образи на Пловдив, събрани заедно, успяват да направят една многообразна градска картина, която представлява своеобразно богатство на града и негов културен капитал.

Цялата представена пространствена структура показва, че градското пространство е основен източник на създаването и разказването на лични истории, преживени в него. Независимо в кое от пространствените нива като дом, улица, квартал, височина или извънградски територии се случва взаимодействието на човека с града, то има своето отражение в устно разказаните истории, които успяват да представят и съберат заедно едни различни, понякога конкуриращи се или направо противоречащи си мисловни градски образи, които правят града да изглежда пъстър и жив, и многообразен.

Третата глава е озаглавена **Темпорално конструирани образи на града** и е посветена на темпоралните предпоставки за конструирането на градски образи. Времето се движи в своя

астрономичен порядък и исторически и биологични правила, но в неговата ос са разположени разнообразни интервали от време, в които се случват съществуването на обекти и животът на организми, процеси и действия, които имат свое начало и край. Темпоралността представлява временната същност на явленията, в които се създава своеобразна връзка между различни моменти на времето и промените, които се случват тогава и отразява възприятието и разбирането на човека за времето на определените ситуации.

В трета глава е представен наративен подход на структуриране на етапи от човешкия живот, свързани с града. Тези избрани етапи включват периодите на детство, работен процес и свободно време. Те са разположени в различни години от градската история.

Параграф 1. на Трета глава представя *Образите на града от детството*, което обхваща етапа от живота, в който човек, прави първия си досег с града и своите първи съзнателни преживявания и изгражда своите първи спомени. Те са важни за анализа на това как градът се променя. Такива спомени притежава всеки, който като дете е прекарвал достатъчно време в игри и забавления в градската среда. По този начин се поставя основата на онова специфично чувство към мястото, „моята“ улица и „нашата“ махала, което се надгражда, усилва или пък губи през следващите етапи от човешкия живот и неговите траектории.

В параграф 2. на Трета глава са представени *Образи на града в трудовия свят* на човека, който е представен с три отделни случая на хора, практикуващи професии, тясно свързани с градското пространство и функционирането на определени негови системи. В този професионален свят обаче, хората не само работят, но и също така преживяват различни случки и истории, които оставят трайно място в техните спомени. В резултат на своята трудова дейност, човекът създава не само своята трудова биография, но и участва в икономическата история на своята фирма или компания, а оттам и в голямата градска история. Всеки работещ с професия, свързана по някакъв начин с града, придобива специализирани знания за него, които не са на разположение на останалите, а с мотивацията да бъдат разказани и с включването им в градските наративи, те разказват града в непознат за повечето граждани аспект.

Параграф 3. на Трета глава представя *Образите на града породени от свободното време*. Един от най-важните, от гледна точка на обитаването на градовете, моменти от личното време е неговата свободна от трудови задължения част, в която хората имат избор от цялото разнообразие на спокойна почивка или забавления, които е способен да им предложи всеки един град. В него постоянно се случват различни събития, които привличат своите публики и клиенти, а разнообразните му места за обществено ползване и отдих предоставят на всеки, който желае, да прекара свободното си време по предпочитан от него начин.

През цялото това свободно време, прекарано в градското пространство, се наслагват случки и емоции, които с удоволствие се разказват на познати и непознати. Наративите, породени от свободното време на човека, нерядко се украсяват и идеализират, но факт е, че човекът обича да разказва за своите хубави моменти и те представят града, в който се случват, като предпочитан и обичан.

В **параграф 4.** на Трета глава са представени *образи на пловдивското време* породени от различното време на човека, прекарано в града. Неговото възприятие, обаче, е различно и това се среща в споделените наративи, в които индивидуалните усещания успяват да изградят както своя лична представа за това, така и едно колективно съзнание за собствено пловдивска градска темпоралност. Затова и това „нестандартно“ протичане на градското време е добавено към нея.

В **параграф 5.** на Трета глава са включени *Образи на града като звуков пейзаж*, породен от градските звуци, които са част от живота на хората и създават определени свои образи. Те са както споделени техни неприятни усещания, като транспортни и строителни звуци, така и любими звуци, с които са свикнали и които отъждествяват като типични за град Пловдив. Градската звукова картина има своя времеви характер, който е съобразен с активностите на хората. Те представят градовете като живи места, а шумът си остава неразделна част от градския живот. Градските звуци са с определена времева продължителност и според

произхода си като естествени природни звуци или изкуствени технологични шумове, имат своята периодичност във времето. Звуковият образ включва както самият звук, така и предварително познати представи за източника му. Затова те са важни както за хората, така и за градската идентичност.

Този кратък обзор на времето, в което се развива човешкият и градският живот, няма за цел да събере и представи няколко времеви аспекта, които участват в конструирането на градските образи. Този модел може да се обогати и надгради, за да може градовете да бъдат разглеждани освен през своите пространства, и през времето на своето съществуване. И както времето се отразява върху материалите и оставя своята патина, така и то въздейства над градовете като наслагва своите исторически, социални и културни измерения и изгражда един истински градски палимпсест.

Заключението на дисертационния труд съдържа отговори на поставените в началото изследователски въпроси и обобщава доказателствата на предварителните хипотези.

В приложението са представени разказвачите, участвали в дисертационното изследване и е описан контекста на провеждане на всички интервюта, който представлява отделни градски истории, случили се на автора на дисертационния труд.

НАУЧНИ ПРИНОСИ НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

1. Дисертационният труд очертава ново изследователско поле и поставя въпроса за взаимодействието на наративите и образите в градската среда.
2. Изведени са дефиниции на термините *устен наратив* и *образ на града*.
3. Изработен е наративен градски модел по примера на град Пловдив.
4. Осъществено е самостоятелно изследване и записване на устни градски наративи.
5. Изработена е система от градски образи и тяхното типологизиране според конструирането им по пространствени и темпорални фактори.

ЛИТЕРАТУРНИ ИЗТОЧНИЦИ, ЦИТИРАНИ В АВТОРЕФЕРАТА

- Асман, Я. 2001. *Културната памет. Писменост, памет и политическа идентичност в ранните високоразвити култури*.
София: Планета 3
- Бокова, И. 2007. *Градски култури, градски идентичности*. – В:
Български фолклор. Бр.1. 2007.
- Бъргър, П, Т. Лукман. 1996. *Социалното конструиране на реалността*. София: Критика и хуманизъм.
- Георгиева-Ангелова, А. 2004 *Традиционно разказване*. – В: М.
Сантова и колектив. *Живи човешки съкровища – България*.
София: АИ „Марин Дринов“,80-92.
- Дичев, И. 2005. *Пространства на желанието, желания за пространства. Етюди по градска антропология*. София: Изток-запад
- Златкова, М. 2012. *Етносоциология на града (по примера на град Пловдив)*. Пловдив: УИ „Паисий Хилендарски“.
- Ненов, Н. 2000. *Портрет на века. Разкази и интервюта за Русе и русенци*. Русе: Род

ПУБЛИКАЦИИ ПО ТЕМАТА НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

1. Караджов, В. 2018. *Литийни шествия и съвременни градски празници по примера на град Асеновград*. – В: „Съвременната святост: история, образи, символи, практики“ . Пловдив 2018. 265-274
2. Караджов, В. 2021. *Образи на град Пловдив – възникване и употреби*. – В: Списание за история, етнология и антропология – „Терени“ . Брой 5. 76 – 95
3. Караджов, В. 2022. *Градските наративи като елемент на нематериално културно наследство*. –В: Капаните на града: нематериално културно наследство. Пловдив 2022 г. 167-187
4. Караджов, В. 2023. *Градска култура и конструиране на образа. Град на седемте тепета*–В: Списание за история, етнология и антропология – „Терени“ . Брой 7. 30-40